

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.041 у Хмельницькому
університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

**докторки юридичних наук, доцентки
Кожевникової Вікторії Олександрівни на дисертацію
Максима Васильовича МУЗИКИ на тему
«ДОГОВІР ТАЙМШЕРУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ»,
поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Відпочинок є невід'ємною та важливою складовою життя будь-якої людини. Якісний відпочинок це не тільки складова ефективної праці та комфорту життєвого середовища, а й необхідна умова збереження та відновлення одного з найцінніших благ людини – здоров'я. На сьогодні в світі з'являються нові можливості для організації відпочинку людини, що пропонуються зараз не лише туристичними операторами, але й власниками відпочинкових об'єктів (спа-курортів, баз відпочинку, апарт-готелів, тощо).

Погоджуючись із дисертантом в тому, що концепція таймшеру є прогресивною і досить сучасною з точки зору оптимального вирішення системного якісного відпочинку, що не потребує постійних вкладень часу та зусиль для вибору виду та місяця відпочинку, варто також наголосити на відсутності національного правового регулювання у цій сфері. Така нормативна прогалина не лише не дає розвитку для нових економічних можливостей бізнесовій спільноті, але й може стати чинником виникнення додаткових методів та способів шахрайства із коштами споживачів, не виправданим очікуванням від відпочинку та неможливості захистити свої порушенні права.

Зазначене свідчить про актуальність та своєчасність комплексного теоретичного дослідження проблематики договорів таймшеру в цивільному праві. Тому, вибір теми дисертаційного дослідження слід визнати правильним, науково обґрунтованим та таким, що відповідає сучасним запитам науки цивільного права, нормотворчої та правозастосовної практики.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій обумовлюється, перш за все, активною апробацією результатів дисертаційного дослідження у наукових публікаціях у фахових наукових виданнях України, в опублікованих тезах доповідей дисертанта на науково-практичних конференціях.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, мають достатній ступінь обґрунтованості, про що свідчить опрацювання дисертантом чисельної кількості наукових джерел, правових норм, а також матеріалів практики, що дало можливість дисертанту сформулювати власні наукові положення, висновки та рекомендації, що відзначаються достовірністю.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується науковими доказами, структурою роботи й обраною здобувачем методикою дослідження. Висновки й пропозиції роботи отримано із застосуванням традиційних й апробованих цивільно-правовою наукою методів (порівняльний, формально-логічний, системно-функціональний, тощо). Структура роботи є логічною. Дисертація складається з анотації, вступу, двох розділів, які містять одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Характеризуючи проведене Максимом Васильовичем дослідження необхідно відзначити важливість наукового внеску здобувача в концепцію цивільно-правової договірної природи таймшерних відносин, формулювання його поняття, виокремлення видів таймшеру, особливостей правового режиму майна за такими договорами; ґрунтового аналізу правового статусу учасників договірних відносин з таймшеру. (параграфи 1.1., 1.2., 1.3., 2.1.)

Заслуговує на підтримку обґрунтована дисертантом доцільність законодавчої регламентації права споживача на відмову від договору таймшеру із встановленням юридичних наслідків для допоміжних договорів за такий договір. Особливо цінним, на нашу думку, є також детальне дослідження автором проблематики захисту прав споживачів за такими договорами, що мають особливі способи захисту, особливо в частині визначення доцільності поширення на відносини за договорами таймшеру вимог міжнародного приватного права, що стосуються вибору юрисдикції та застосовного права для спорів, які виникають із відносин за споживчими договорами. (параграфи 2.2.3., 2.3.)

Прогресивною слід визнати запропоновану авторську систему договорів таймшеру за різними класифікаційними критеріями за правовим режимом майна; за схемою користування; за призначенням (параграф 1.2.).

Методологічно вірною видається пропозиція автора щодо доцільності законодавчого визначення таких підстав припинення договорів з таймшеру, як домовленість між сторонами та істотне невиконання умов договору однією із сторін (параграф 2.2.3.).

Вірним та практично значимим видається висновок автора про те, що таймшерні відносини не мають розглядатись в публічному полі як об'єкти інвестиційної діяльності. А те, що вітчизняний ринок насичений такими пропозиціями з формулюванням щодо вигідного інвестування підкреслює необхідність якнайшвидшого законодавчого унормування досліджуваних відносин (параграф 1.1.).

Цікавим, хоча і неспірним є запропоноване автором дослідження із відмежування договору таймшеру від договорів найму (оренди), договорів на

розміщення в готелях, договорів про довгострокові відпочинкові пропозиції (продукти), інвестиційних договорів. (параграф 1.1.).

Повністю погоджуємося із аргументами автора щодо необхідність розширення кола ліцензованих видів діяльності в Україні ліцензуванням таймшерної діяльності (параграф 2.1.1.), а також щодо необхідності деталізації інформації про витрати за договором таймшеру, що характеризує ціну за договорами таймшеру як складну конструкцію, що не може подекуди бути встановлена в самому договорі (параграф 2.2.2).

Аргументованою видається запропонована позиція автора про доцільність обмеження строку дії договору таймшеру. Відповідно дата закінчення дії договору має обчислюватись з дня укладення договору. (параграф 2.2.3).

Заслуговує на підтримку і інші висновки та пропозиції сформульовані в дисертаційній роботі.

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Наукові здобутки дисертанта підтверджуються та відображаються в його наукових публікаціях, кількість яких відповідає встановленим вимогам. Так, у фахових виданнях автор опублікував чотири наукових статті. Крім того, було опубліковано чотири тези конференцій.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертацію, необхідно звернути увагу й на те, що у дисертаційному дослідженні мають місце суперечливі положення, які потребують пояснень.

1. Зокрема автор вказує на доцільність викладення інформації про договір таймшеру мовою потенційного покупця або ж мовою однієї із країн ЄС, що надасть можливість національним продавцям за договорами таймшеру розширити коло потенційних клієнтів з виходом на міжнародний ринок (с.с. 19, 183 дисертації). З одного боку, розуміючи прагнення України до вступу в ЄС та впровадження європейських правових механізмів в законодавчу систему України, в тому числі в сфері договорів таймшеру, нам видається поспішною така пропозиція, зважаючи на об'єктивні обставини дійсності, в якій сьогодні перебуває Україна на тлі російсько-української війни, де очікувати швидкого напливу туристів, які будуть прагнути укласти договори таймшеру щодо об'єктів нерухомості в Україні, не доводиться. А законодавча регламентація такого обов'язку на трейдерів може лише збільшити їх витрати, що, очевидно, повпливає на вартість самого таймшеру, в першу чергу, для громадян України.

2. Цінним, на нашу думку, є виділення дисертантом різних можливих правових режимів майна за договорами таймшеру, де автор говорить також і про доцільність правового регулювання узуфрукту в рекодифікованому цивільному законодавстві України. Однак також автором вказується і на таку форму як власність, що обмежується строком, оскільки в роботі автор наголошує на строковості таких договорів до 50 років. У зв'язку із

викладеним потребує уточнення така концепція умовно «строкової» власності (параграф 1.3.)

3. Загалом, підтримуючи точку зору автора щодо відмежування договору таймшеру від договорів найму (оренди), договорів на розміщення в готелях, все ж вимагає уточнення таке відмежування не лише в частині строковості, але й доцільності визначення повторності як основної відмінності з договорами на розміщення в готелях, оскільки по суті, така опція не тільки не заборонена законодавством, але й підтримується онлайн ресурсами переважної більшості готелів або ж таких сервісів, як «booking.com», де протягом певного строку (відповідно автор вказує, що договори таймшеру можуть укладатись і на один рік) є можливість бронювати один і той самий номер готелю декілька разів (с. 61 дисертації).

Висловлені зауваження не є істотними і не знижують позитивної оцінки дисертаційного дослідження. В цілому, дисертація написана на належному науковому рівні, є самостійною завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності комплексно вирішують наукову задачу вдосконалення правового регулювання договорів в цивільному праві.

Загальний висновок.

1. Дисертація Максима Васильовича Музики на тему «Договір таймшеру в цивільному праві» є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у своїй сукупності мають значення для розвитку доктрини цивільного права та правозастосовної практики.

2. Дисертація Музики М.В. виконана і оформлена відповідно до вимог, передбачених Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), відповідає пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Здобувач Музика Максим Васильович заслуговує на присудження йому освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензентка:

**професорка кафедри міжнародного та європейського права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
докторка юридичних наук,
доцентка**

Вікторія КОЖЕВНИКОВА